

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๑/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑)
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลปกครองขอนแก่นส่งคำโต้แย้งของนายบรรดาศักดิ์ ขามก้อน ผู้ฟ้องคดี ในคดีหมายเลขคำ
ที่ ๑๕/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริง
ตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องนายอำเภออุบลรัตน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และกรมการปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อศาลปกครองขอนแก่น ว่า เมื่อวันที่ ๑๘
กันยายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕
ตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งวันที่ ๔ พฤษภาคม
๒๕๖๐ ปรากฏตามหนังสือสำคัญแสดงหลักฐานการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ที่ ๑๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๘
กันยายน ๒๕๕๒ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอำเภออุบลรัตน์ ที่ ๒๓๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘
ตุลาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งเนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดฐานมิใช่แปรรูป

- ๒ -

อันเป็นความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) จึงต้องออกจากตำแหน่งตาม
มาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับ
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็น เรื่องเสร็จที่ ๗๗/๒๕๕๒ ว่า มาตรา ๑๒ (๑๑)
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติคุณสมบัติและลักษณะ
ต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่า จะต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด
เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ แต่ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๗ ศาลจังหวัดขอนแก่น
มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๐๗/๒๕๓๗ ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้
พ.ศ. ๒๔๘๔ และพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ ลงโทษปรับ ๓,๐๐๐ บาท
และให้ริบของกลาง คดีถึงที่สุด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับ
กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑๑)
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองขอนแก่น ว่า คำสั่งอำเภอ
อุบลรัตน์ ที่ ๒๓๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
เพราะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เนื่องจากเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด
เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดขอนแก่น
คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๐๗/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๗ และคดีหมายเลขแดง
ที่ ๘๓๕/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘ นั้น คำพิพากษาทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ล่วงพ้น
ระยะเวลากว่าสิบปี ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าวเป็นอายุความทั่วไป ผู้ฟ้องคดีควรได้รับยกเว้น
ความผิดที่ได้กระทำให้ไป แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มิได้บัญญัติเงื่อนไขเวลาดังกล่าวไว้ จึงเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคลและไม่ส่งเสริมให้บุคคลที่เคยกระทำความผิดและถูกลงโทษแล้วได้มีโอกาสกลับตัวเป็นพลเมืองดี

- ๓ -

และมีโอกาสดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเพื่อรับใช้สังคมต่อไป พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ศาลปกครองขอนแก่นเห็นว่า ศาลจำเป็นต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาบังคับแก่คดี และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) จึงให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งศาลปกครองขอนแก่นต้องใช้บทบัญญัติดังกล่าวบังคับแก่คดี อีกทั้งยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อนกรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป เป็นบทบัญญัติที่รับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

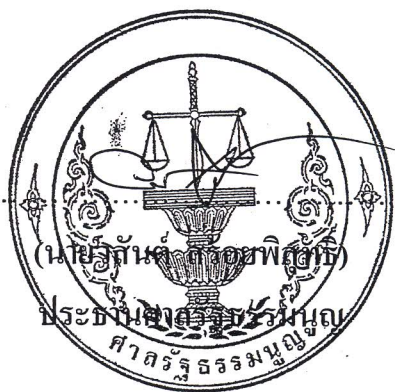
ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อ การที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้โดยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญ แห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมาย ให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการว่า บุคคลทุกคนมีความเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ แต่มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด เพราะหาก มีความชอบธรรมสนับสนุนให้กระทำได้ หรือหากการเลือกปฏิบัตินั้นเป็นมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นแล้ว ย่อมไม่ถือว่าเป็นการ เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สำหรับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่าต้องไม่เป็น ผู้เคยต้อง คำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐาน ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก อันเป็น บทบัญญัติที่มุ่งหมายให้บุคคลที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

- ๕ -

และไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อมาทำหน้าที่ปกครองราษฎรและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตหมู่บ้าน รวมทั้งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด การกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพอยู่บ้าง แต่ก็เป็นไปเพียงเท่าที่จำเป็นและพอสมควรแก่กรณี มิได้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคล และเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามไว้เป็นการทั่วไปและอย่างเสมอภาคกัน ไม่มีมูลกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามข้อโต้แย้ง คำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

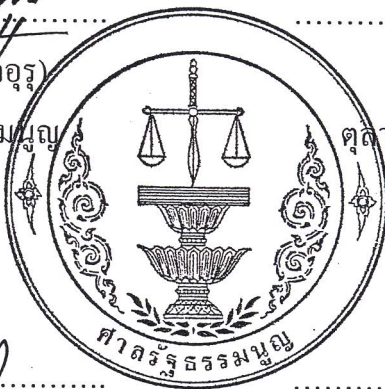
(คำสั่งที่ ๑๑/๒๕๕๕)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล ไอกอจรู)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายซัช ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ